

Å se eller ikke se

Om Johannes 9

Da Jesu disipler så mannen som ble født blind, spurte de Herren: «Rabbi, når han er født blind, hvem er det da som har syndet, – han selv eller hans foreldre?» Dette spørsmålet gjentas gang på gang i menneskehetens historie og selvfølgelig i våre egne liv. Vi stiller oss også dette spørsmålet når vi ser noen som lider på grunn av sykdom eller tragedie. Og selvfølgelig virker det enda mer dramatisk når det berører oss personlig: Hva gjorde jeg for å fortjene dette? Hvorfor meg? Hvor gjorde jeg feil? Er jeg så ond at jeg fortjener alle disse dårlige tingene?

Som disiplene, ser vi etter forklaringer, og mange ganger finner vi dem ikke. Vi spør «hvorfor» men finner ikke svar. Eller kanskje, mange ganger, finner vi feil svar; svar gitt av miljøet vårt, «vanlige», men gale svar, svar tilpasset våre egne interesser eller personlige ideologier. Det var slik at disiplene allerede hadde et svar på dramaet til mannen som var blind fra fødselen: «han selv eller hans foreldre». En feiltagelse, en alvorlig feiltagelse.

Jesu svar er veldig opplysende: «Hverken han selv eller hans foreldre har syndet; han ble født slik for at Gud skulle få vise sin gjerning gjennom ham». Jesu svar handler ikke om «hvorfor?», men «med hvilken hensikt?». Og hver tragedie, lidelse og sykdom har en hensikt, en mening, en retning. Eller med andre ord, hver tragedie, lidelse og sykdom kan bære frukt. Vår Herre vet det fordi hans egen tragedie, hans eget øyeblikk av ekstrem svakhet, hans egen lidelse, korsets tragedie, ble til den mest produktive og fruktbare menneskelige og guddommelige frelsesopplevelsen.

Alt dette blir tydeligere i resten av den helbredende fortellingen og i diskusjonen med de som kritiserer Jesus. Den blinde mannen fikk synet. Rett og slett et mirakel. Men fortellingen slutter ikke der. Hvis det bare hadde vært et mirakel ville det ikke hjelpe mye. Hvorfor? Fordi fortellingen viser oss at for å virkelig "se" er det ikke bare nødvendig "å kunne" se, men også "å ønske" å se. Mannen som ble født blind, fikk synet. Fariseere kan se, men de ønsker ikke å se: av denne grunnen kritiserer de Jesus og neket å anerkjenne ham som frelseren sendt av Gud.

Hvorfor kan ikke fariseerne se? Jesus sier til dem i slutten av dialogen: «Var dere blinde, var dere også uten skyld; men nå sier dere: Vi ser. Og så lenge forblir dere skyldige». Med andre ord: de ser ikke fordi de ikke vil. Deres interesser, deres ideologi, deres fordommer og ideene de vokste opp med, lar dem ikke se. Men fremfor alt kan de ikke se fordi de ikke ønsker å kritisere seg selv. Den mest dramatiske delen av evangeliet er at Jesus kan gi sikt til en mann som ble født blind, men han kan ikke gi fariseerne tro. Dette er dramatisk, men virkelig: Jesus kan ikke fordi de ikke vil se eller tro.

Fastetiden, spesielt i denne kriseperioden, er ikke et tidspunkt å kritisere andre mennesker, ikke engang disse fariseerne som insisterer på å avvise Jesus. Fastetiden er en tid til å kritisere oss selv. "alt som før er skrevet, er skrevet for at vi skal lære av det", som Sant Paulus sier. Av den grunn er fastetiden en tid til å se på våre egne liv, og gjenkjenne når interessene våre, vår personlige ideologi, våre fordommer og ideene vi vokste opp med, når alt dette hindrer oss i å se slik Gud gjør. Våre interesser, vår personlige ideologi, våre fordommer, vaner og ideer kan bli til en vegg som skiller oss fra virkeligheten og hindrer oss i å være fri til å se på livet slik Gud gjør.

I løpet av krisedagene kommer det fram mange meninger, mange måter å møte trusselen som denne korona-virusepidemien representerer. La oss vurderer nøye hvilken av disse meningene og perspektivene faktisk hjelper oss å være gode mennesker og gode kristne. Måtte vi se på denne krisen med øyne til Jesus da han så på mannen født blind, “slik for at Gud skulle få vise sin gjerning gjennom” denne krisen.

Fordi, som fortellingen om Davids valg fortalte oss denne søndagen, «Gud ser ikke på det som menneskene ser på. Menneskene ser på det ytre, men Herren ser på hjertet».